■ روزنامه فرهنگی - اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیر مسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

سه‌شنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۵ | ۲ جمادی‌الاولی ۱۴۴۸
۱۲ صفحه روزنامه
سال بیست‌وهفتم | شماره ۷۴۴۱
Tuesday | October 13 | 2026

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

تجلیل از سلبریتی‌های واقعی

مراسم تقدیر از عوامل مجموعه نمایشی «سرو، سپید، سرخ» با حضور رئیس رسانه ملی در سالن همایش‌های صداوسیما برگزار شد

عکس: یدالله عبدی - جام جم

آیین تقدیر از عوامل مجموعه نمایشی «سرو، سپید، سرخ» با حضور رئیس رسانه ملی، معاون سیما، کارگردانان، بازیگران و عوامل این اثر نمایشی برگزار شد.

محسن برمهانی معاون سیما در این خصوص گفت: زمانی که جنگ تحمیلی سوم شروع شد، رزمندگان پای لانچر بودند و مردم در خیابان‌ها مبعوث شدند. هنرمندانی هم با در معرض خطر قرار گرفتن مجاهدانه و شجاعانه این اثر را ساختند.

وی افزود: عوامل «سرو، سپید، سرخ» با ازخودگذشتگی نشان دادند سلبریتی واقعی این افراد هستند. این مجموعه یک فعالیت و اثر قرارگاهی بود. چون مجموعه‌هایی توانستند در کنار هم قرار گرفته و اثری را خلق کنند.

معاون سیما با گفتن این‌که دست خدا با جماعت است، افزود: با همکاری سازمان سینمایی اوج و مؤسسه شهید آوینی که بعدا نیروی انتظامی به آنها اضافه شد ان‌شاءالله این همکاری در شئون دیگر هم ادامه پیدا کند.

مهدی آذرپندار مدیر تولیدات فیلم و سریال سازمان سینمایی اوج نیز گفت: اگر خدای نکرده دوباره سایه جنگ بر سر کشورمان بیفتد این بار می‌دانیم نباید دنبال صدور بیانیه و جمع کردن امضا باشیم. چون بستر جدیدی در قالب یک اثر نمایشی تعریف شده است.

وی افزود: هنرمندان ما توانستند زیر پرچم جمهوری اسلامی ایران در جنگ سربازی کنند و این امر ممکن نبود جز به همت این دسته از هنرمندان. هنرمندان نشان دادند می‌توانند در سخت‌ترین شرایط دست به دوربین شوند و پیام خود را در قالب یک اثر هنری نمایشی در معرض دید مخاطبان قرار دهند.

آذرپندار ادامه داد: در کنار چهره‌های مطرح، نیروهای جوانی در «سرو، سپید، سرخ» فعالیت کردند که این افراد می‌توانند سرمایه‌های آینده سازمان صداوسیما باشند. «سرو، سپید، سرخ» می‌تواند به بستری برای نیروسازی در رسانه ملی تبدیل شود.

وی ادامه داد: فصل اول «سرو، سپید، سرخ» از هیچ بروکراسی‌ای در تولید مجموعه‌های نمایشی عبور نکرد و این نشان می‌دهد بعد از این نیز می‌توان این رویه را پیش گرفت و به بسیاری از هنرمندان اعتماد کرد.

بابک خواجه‌پاشا نیز در ادامه بیان کرد: یک پلان از «سرو، سپید، سرخ» به جوایز کن، ونیز، اسکار و... می‌ارزد چراکه در مورد ایران است. به‌عنوان هنرمندی که می‌تواند برای کشورش آبروداری کند حالم خوب است اگر ایران حالش با کارم خوب باشد. وقتی جوایز جشنواره‌ای می‌گیریم می‌فهمیم قله‌ای است که شاید توخالی باشد اما حرف از وطن فرق دارد و دارای ارزش دیگری است.

وی در ادامه عنوان کرد: در جنگ کاری از دست ما برنمی‌آمد و وقتی قرار شد کار کنیم، واقعا حالم بهتر شد. وی با اشاره به تجربه کار در جنگ افزود: منت گذاشتید که ساخت «سرو، سپید، سرخ» را به ما پیشنهاد دادید و اجازه دادید مؤثر باشیم. افتخار کار با تلویزیون نصیب هر کسی نمی‌شود. رسانه ملی برای مردم است. فقط با دور شدن از آلودگی‌های غربزدگی می‌توانیم نجات پیدا کنیم. غربزدگی از دوران جلال آل‌احمد تاکنون دغدغه ماست. هر وقت اثری موفق بوده، از فرهنگ و طنز ایرانی بهره برده و امیدوارم رسانه ملی با آثاری که می‌تواند مخاطب را جذب کند قوت بگیرد.

وی خاطرنشان کرد: گاهی آمارهای ما تهرانی است ولی با بررسی همه مخاطبان در سراسر کشور و آثاری که الگو گرفته از کشورهای دیگر نیست حتما می‌توانیم آثاری تولید کنیم که پهنه شریف تلویزیون را به اوج برسانیم. دانش اقباشاوی دیگر کارگردان «سرو، سپید، سرخ» در ادامه گفت: ساخت سریال نمایشی در جریان جنگ جز با همکاری مدیران سیمافیلم و اوج و شهید آوینی ممکن نبود.

وی افزود: گاهی در ایام جنگ واقعا قالب تهی کرده بودم اما اگر حمایت‌ها نبود، کار پیش نمی‌رفت. دکتر پیمان جبلی در شرایط امنیتی سخت به ما انگیزه داد. درواقع می‌خواستیم آثاری بسازیم که صریح به جوانان بگوید باید انتقام گرفت.

اقباشاوی یادآوری کرد: وقتی ما هنرمندان در اتحاد قرار داریم، پس کاری نمی‌کنیم که به ضررشان باشد. آثاری که چنین هنرمندانی می‌سازند، انقلاب و ایران را اذیت نخواهد کرد. ما در آینده نخواهیم بود اما تصویر ملت مبعوث باقی می‌ماند.

جواد مزدآبادی کارگردان یکی دیگر از اپیزودهای «سرو، سپید، سرخ» نیز گفت: قصد آمدن در این جلسه را نداشتم. چون احساس می‌کنم کاری نکردم ولی دلیل حضورم این بود که در سازمان صداوسیما از نگهبان تا رئیس سازمان در جنگ ایستادند و شجاعانه کار کردند. اینجا حاضر شدم تا از شما آقای دکتر جبلی و دیگر همکاران تشکر کنم.

او با گفتن این‌که فیلم‌های زیادی از هشت سال دفاع مقدس ساخته شده است، ادامه داد: با وجود فناوری‌های جدید این روزها، طعم و مزه آثاری که به جنگ تحمیلی هشت ساله نزدیک بود بیشتر است. در جنگ اخیر هم چنین بود. چون سال‌های آینده قطعا فیلم‌های زیادی ساخته می‌شود ولی این اثر به‌دلیل نزدیک بودن به وقوع جنگ تحمیلی سوم و ۱۲روزه مزه دیگری دارد که آثار ساخته شده در سال‌های بعد چنین نخواهد بود.

او افزود: همه پلان‌ها با اولین برداشت به نتیجه می‌رسید. چون بازیگران درگیر اتفاقات بودند.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۱	نیمه شب شرعی: ۲۳:۰۹
غروب آفتاب: ۱۷:۳۲	اذان صبح فردا: ۰۴:۴۶
اذان مغرب: ۱۷:۵۰	طلوع خورشید فردا: ۰۶:۱۰

حکمت

امام سجاد(ع): در شگفتم از کسی که از خوردن غذایی که برایش ضرر دارد، پرهیز می‌کند اما از گناه که مایه ننگ و رسوایی است، پرهیز نمی‌کند!/ اصول کافی

واحه

چشم دارم که تو با نرگس خواب آلوده
در دل شب سراغ من بیدار آیی / شهریار

شمیم رحمت

■ پیامبر اکرم(ص): هرکس بخشی از کار مسلمانان را بر عهده بگیرد و در کار آنها مانند کار خود دلسوزی نکند، بوی بهشت را استشمام نخواهد کرد./ الکافی

مشق عشق

■ شهید حسین یحیایی: ای انسان‌های مسلمان قرآن بخوانید. حق مسجد را برآورید و حقوق مومنین را درست بجا آورید. دعاها، نمازهای جمعه و جماعت را با عشق، شور و شوق پر کنید.

نکته روز

انفجار بمب هروئین در آمریکا

مکمل گیاهی بحث‌برانگیز که نگرانی‌ها در آمریکا را افزایش داده است

کراتوم، گیاهی بومی جنوب‌شرق آسیا با اثراتی مشابه برخی مواد افیونی، طی سال‌های اخیر در آمریکا محبوبیت بیشتری پیدا کرده است. این ماده که در قالب قرص، پودر و مایعات در فروشگاه‌ها و حتی پمپ‌بنزین‌ها عرضه می‌شود، به دلیل کاربردهای ادعایی برای تسکین درد و خطر وابستگی، به موضوعی بحث‌برانگیز در حوزه سلامت تبدیل شده است.

برخی مصرف‌کنندگان از کراتوم برای کاهش دردهای مزمن استفاده می‌کنند. جفری دیور، کارگر بازنشسته ۵۸ ساله در ایالت واشنگتن، یکی از این افراد است که پس از بی‌نتیجه ماندن درمان‌های پزشکی، برای تسکین درد لگن و زانوی خود به این گیاه روی آورده است. او می‌گوید مصرف کراتوم به بهبود خواب و انجام فعالیت‌های روزمره‌اش کمک کرده اما تجربه شخصی او به‌تنهایی اثبات‌کننده ایمنی یا اثربخشی این ماده نیست. کراتوم از برگ‌های درختی به همین نام به دست می‌آید که در کشورهایی مانند تایلند، مالزی و اندونزی رشد می‌کند. برگ‌های این گیاه در برخی جوامع آسیایی سابقه مصرف سنتی دارند و به شکل چای یا پودر استفاده می‌شده‌اند. ترکیبات فعال کراتوم، از جمله میتراژینین و ۷-هیدروکسی‌میتراژینین، بر گیرنده‌های عصبی مرتبط با مواد افیونی اثر می‌گذارند. مصرف این ماده در مقادیر پایین ممکن است اثراتی محرک ایجاد کند، در حالی که مقادیر بالاتر می‌تواند با اثرات آرام‌بخش و شبه‌افیونی همراه باشد.

یکی از نگرانی‌های اصلی متخصصان، افزایش تدریجی میزان مصرف و احتمال وابستگی است. برخی افراد از کراتوم برای کنترل درد یا کاهش مصرف مواد افیونی قوی‌تر استفاده می‌کنند اما شواهد علمی درباره ایمنی و اثربخشی آن محدود است و این ماده را نمی‌توان جایگزینی بی‌خطر برای درمان‌های پزشکی دانست. مصرف کراتوم ممکن است عوارضی مانند تهوع، یبوست، سرگیجه و خواب‌آلودگی ایجاد کند. در موارد شدید، به‌ویژه در مصرف محصولات غلیظ یا ترکیب آن با مواد دیگر، تشنج، مشکلات قلبی و اختلال تنفس نیز گزارش شده است. وابستگی و بروز علائم ترک پس از قطع مصرف از دیگر نگرانی‌های مطرح‌شده هستند.

پیشخوان

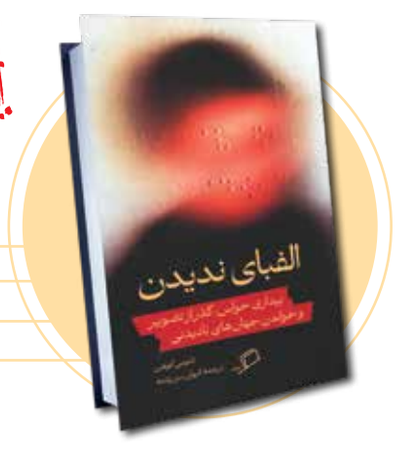

دوباره نگاه کن

«الفبای ندیدن»؛ گذر از تصویر و خواندن جهان‌های نادیدنی

نویسنده: نائومی کوهن
مترجم: کیوان سررشته
نشر: اطراف
سال انتشار: ۱۴۰۵

گاهی برای دوباره دیدن جهان، باید بخشی از توان دیدن را از دست داد. این تناقض ظاهری، قلب تپنده کتاب «الفبای ندیدن» نوشته نائومی کوهن است؛ کتابی که با تجربه نابینایی تدریجی آغاز می‌شود اما در مرزهای اندوه و فقدان متوقف نمی‌ماند. کوهن به جای آن‌که صرفا سوگوار جهانی باشد که از میدان دیدش بیرون می‌رود، ما را به کشف جهانی دعوت می‌کند که تا پیش از این، زیر سلطه چشم‌ها کمتر به آن توجه کرده‌ایم. نویسنده در ۹۶ جستار کوتاه و با ساختاری الفبایی، تجربه زیستن با بینایی رو به زوال را روایت می‌کند. این قالب دانشنامه‌وار، انتخابی هوشمندانه است؛ زیرا زندگی او دیگر خطی و قابل پیش‌بینی نیست. هر مدخل دریچه‌ای به تجربه‌ای کوچک، خاطره‌ای شخصی یا کشفی تازه درباره بدن و جهان پیرامون می‌گشاید. در این صفحات، لمس، صدا، بو و حافظه تبدیل به ابزارهایی برای بازسازی رابطه‌ای می‌شوند که تغییر کرده اما از میان نرفته است. جذابیت کتاب در این است که کوهن از رنج، افسانه‌ای قهرمانانه نمی‌سازد. او نابینایی را موهبتی اسرارآمیز نمی‌داند و چنین وانمود نمی‌کند که فقدان همیشه به کشفی بزرگ می‌انجامد. آنچه روایتش را صمیمی و تأثیرگذار می‌کند، پذیرش دشواری‌های روزمره در کنار یافتن امکان‌های تازه است؛ از خواندن کلمات با انگشتان تا شناخت محیط از طنین عصای سفید روی سطوح مختلف.

درجهت عکس

نوبت برداشت چای ترش

برداشت چای ترش در روستای علوه‌از اواخر مهر آغاز شده و تا پایان آبان ادامه دارد. سطح زیر کشت این گیاه در شهرستان کارون حدود ۳۰ هکتار است. از محصول تر آن مربا، لواشک، شربت و... تهیه می‌شود اما عمده مصرف چای ترش به‌صورت خشک است که مورد توجه مردم قرار دارد. این گیاه وحشی با کمترین میزان آب و کود، رشد می‌کند و به تولید می‌رسد.

عکس: علی معارف/ ایرنا

جهان

زلزله در زمان فوتبال

■ تراکم بیش از حد هواداران در جایگاه مهمان، باعث توقف مسابقه فوتبال در برزیل و مداخله پلیس شد و به اعتراض تماشاگران انجامید.

کیوآرکد را اسکن کنید

حیات وحش

شاهکار یوز!

■ ثبت ویدئویی از یوزپلنگی در پارک ملی سرنگتی تانزانیا که یک غزال گرانت را به راحتی شکار می‌کند، مورد توجه قرار گرفته است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

خانه‌ای روی آب

■ تصاویری از برخورد امواج قدرتمند به خط ساحلی لانگ بیچ کالیفرنیا منتشرشده شده است که در جریان آن، خانه‌های ساحلی آسیب دیدند.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

رنگ‌بازی طبیعت

■ شفق قطبی شامگاه شنبه آسمان شهر روونیمی در لاپلند فنلاند را روشن کرد و بسیاری از تماشاگران را به شگفتی واداشت.

کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

به چپ، چپ

چرا انسان‌ها هنگام راه رفتن بی‌اختیار به چپ منحرف می‌شوند؟

پژوهش‌ها نشان می‌دهد انسان‌ها هنگام راه رفتن در فضاهای باز و بدون مسیر مشخص، ممکن است به‌تدریج از خط مستقیم منحرف شوند و مسیرهای دایره‌ای بسازند. نکته عجیب این است که این انحراف در بسیاری از افراد به سمت چپ رخ می‌دهد؛ رفتاری که با وجود بررسی‌های متعدد، هنوز توضیح قطعی ندارد.

سرنخ این پدیده سال ۲۰۲۰ و همزمان با همه‌گیری کرونا به دست آمد. پژوهشگران در آن زمان، حرکت افراد را در فضاهای بسته و هنگام رعایت فاصله اجتماعی بررسی می‌کردند. تحلیل ویدئوهای آزمایش، نشان داد شرکت‌کنندگان اغلب مسیرهایی حلقه‌ای و خلاف جهت عقربه‌های ساعت طی می‌کنند؛ گویی بدون آن‌که متوجه باشند، به سمت چپ منحرف می‌شوند.

آیا محیط و دیوارها مقصرند؟

در ابتدا، پژوهشگران احتمال دادند دیوارها و ساختار محیط در شکل‌گیری این الگو نقش داشته باشند. برخی مطالعات پیشین نیز حاکی از آن بود که راست‌دست‌ها ممکن است بیشتر به چپ و چپ‌دست‌ها بیشتر به راست بچرخند.

با این حال، آزمایش‌های بعدی این توضیح را تأیید نکرد. حتی گروه‌هایی که تمایل اولیه آنها به چرخش به سمت راست بود، در نهایت گرایش به حرکت خلاف جهت عقربه‌های ساعت نشان دادند. پژوهشگران برای بررسی دقیق‌تر، آزمایش را به فضای باز منتقل کردند. بیش از ۱۰۰ نوجوان در زمینی روباز به مساحت حدود ۳۰۰۰ مترمربع، بدون دیوار و مسیر مشخص، حرکت کردند. نتیجه نشان داد تمایل به چرخش به سمت چپ نه‌تنها از بین نمی‌رود بلکه می‌تواند قوی‌تر هم شود.

فرهنگ هم پاسخ روشنی ندارد

فرضیه بعدی این بود که عادت‌های اجتماعی و فرهنگی، جهت حرکت انسان‌ها را تعیین می‌کنند. برای مثال، در بسیاری از کشورهای اروپایی افراد هنگام مواجهه با یکدیگر به سمت راست کنار می‌روند؛ در حالی که این عادت در ژاپن معمولا جهت مخالفی دارد. اما آزمایش‌های انجام‌شده در ژاپن نیز این فرضیه را زیر سؤال برد. شرکت‌کنندگان ژاپنی هم عمدتا مسیرهایی خلاف جهت عقربه‌های ساعت طی کردند. حتی کودکان پیش‌دبستانی، که هنوز بسیاری از عادت‌های حرکتی بزرگسالان را نیاموخته‌اند، همین گرایش را نشان دادند. راز شاید در بدن انسان باشد. در مرحله بعد، بیش از ۲۰۰ نفر به‌صورت انفرادی در فضایی خالی حرکت کردند؛ بدون حضور دیگران، دیوارهای هدایت‌کننده یا نشانه‌های مشخص مسیر. با وجود حذف این عوامل، بیشتر افراد همچنان به سمت چپ منحرف شدند. پژوهشگران ارتباط مشخصی میان این رفتار و راست‌دست یا چپ‌دست بودن، پای غالب، چشم غالب یا جنسیت پیدا نکردند. یکی از فرضیه‌ها به تفاوت‌های ظریف در عملکرد سیستم تعادل گوش داخلی مربوط می‌شود؛ تفاوت‌هایی که ممکن است بر درک فرد از حرکت مستقیم اثر بگذارند. با این حال، این توضیح هنوز قطعی نیست.

یک انحراف کوچک با کاربردهای مهم

شناخت الگوی حرکت انسان‌ها می‌تواند در طراحی فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های قطار، موزه‌ها و دیگر فضاهای پرتردد اهمیت داشته باشد؛ زیرا پیش‌بینی مسیر حرکت افراد به مدیریت بهتر جمعیت کمک می‌کند. نمونه‌هایی از حرکت چرخشی در موجودات دیگر، از جمله ماهی‌های گروهی و مورچه‌های ارتشی، نیز مشاهده شده است. این شباهت‌ها پرسش‌های تازه‌ای درباره سازوکارهای زیستی هدایت حرکت ایجاد می‌کنند. در نهایت، یافته‌ها نشان می‌دهد انحراف از مسیر مستقیم لزوما نتیجه بی‌دقتی یا عادت‌های اجتماعی نیست. با این حال، علت دقیق تمایل بسیاری از انسان‌ها به چرخش به سمت چپ همچنان ناشناخته است و برای رسیدن به پاسخی قطعی، به پژوهش‌های بیشتری نیاز داریم.